

De VS, de petrodollar en Irak

Irak beschikt over een van de grootste oliereserves ter wereld, met in 2003 naar schatting de op twee na grootste bewezen reserves, na Saudi-Arabië en Canada. De controle over deze oliebronnen had aanzienlijke strategische waarde, zowel voor de mondiale energievoorziening als voor de economische invloed in de regio. Het belang van deze reserves werd extra benadrukt door een cruciale beslissing van Saddam Hoessein in 2000, toen hij de prijs van Iraakse olie in euro's ging noteren in plaats van dollars.

Deze beslissing was niet slechts een politiek statement; het was een directe uitdaging voor het petrodollarsysteem, dat de Amerikaanse dollar positioneerde als de primaire valuta voor oliehandel. Hoewel aanvankelijk beschouwd als een symbolische zet, had deze verschuiving de potentie om de dominantie van de dollar in de wereldwijde oliehandel te ondermijnen. Het idee dat een olie-exporteur de prijs in een andere valuta zou noteren, werd door veel analisten gezien als een bedreiging voor de economische hegemonie van de VS.

De spanningen tussen Irak en de Verenigde Staten waren al hoog

na de Golfoorlog van 1991, toen Irak werd getroffen door zware economische sancties en een no-fly zone. Ondanks deze beperkingen bleef Saddam Hoessein aan de macht. De VS beschuldigen Irak van het ontwikkelen van massavernietigingswapens (MVW's), hoewel VN-inspecteurs *geen overtuigend bewijs* konden vinden voor dergelijke claims. Deze beschuldigingen werden echter gebruikt om de politieke druk op Irak te verhogen.

De situatie escaleerde dramatisch na de aanslagen van 11 september 2001. De regering van president George W. Bush gebruikte de *angst voor terrorisme* als rechtvaardiging voor een bredere militaire campagne in het Midden-Oosten. Ondanks het *gebrek aan concreet bewijs* van een link tussen Irak en Al-Qaeda, werden de vermoedens over MVW's ingezet om de invasie van Irak in 2003 te legitimeren.

In maart 2003 lanceerden de VS, samen met een coalitie van bondgenoten, de invasie onder de naam "Operation Iraqi Freedom". Deze militaire actie stelde de VS in staat om directe controle uit te oefenen over een land met enorme olievoorraden.

De strategische controle over deze oliebronnen was cruciaal, zowel voor het garanderen van energievoorzieningen als voor het versterken van de economische invloed van de VS in de regio.

De Amerikaanse bezetting van Irak had niet alleen directe gevolgen voor de energievoorziening, maar ook voor de bredere geopolitieke machtsverhoudingen. Door de olieproductie en -export opnieuw op te starten en te herstructureren, konden de VS hun invloed in het Midden-Oosten verder uitbreiden. Deze strategische belangen onderstrepen hoe economische en strategische overwegingen vaak verweven zijn met militaire en politieke besluitvorming.

Youri Hazeleger
joet@joet.nl